

מראי מקומות - ביצה

לא:

משום שמחת יו"ט. וכ' דמהא שמעי' דלאו כללא הוא דכל דאסור בשבת מדרבנן מותר משום שמחת יו"ט, דהא לת"ק אסור לכתחלה אף באורא דליבני.

ד. א"ר זירא ביו"ט אמרו

כ' תוס', דמכאן ראי' דמותר לטלטל מוקצה לצורך אוכל נפש. אבל כ' הריטב"א בערובין (לד:) דאין ראי' מכאן, די"ל דכיון שניתנו הלבנים האלו בכאן לסתום ולהיות כעין דלת, והסתימה היא בענין שיהי' יכול לפתוח אותה, א"כ אין העפר והלבינה מוקצין. והוא פי', דבאמת הנדון כאן הוא משום בנין, דאין כאן בנין גמור, שהרי הלבנים רק סדורות זו על גב זו בלא טיט, אלא דומה לבנין, והחמירו בשבת משום חומר דשבת, והקילו ביו"ט משום שמחת יו"ט.

ה. אמאי, והא קא סתר אהלא

כ' המנחת שלמה דאליבא דרש"י שפי' במתני' דליכא בפירות משום מוקצה מפני שאין כאן אלא איסור דרבנן, א"כ קו' זו היא לכ"ע, דס"ד השתא דאי' בסתירת אהל זה איסור דאורייתא, ורק הקו' מר"נ היא רק לר' מאיר. אבל לפי הרמב"ן דטעמא דאי"ז זה מוקצה הוא משום דאין זה בגוף הדבר, גם קו' זו אינה אלא לר"מ.

ו. שרגינהו ודאי אקצינהו

הק' המנחת שלמה, הרי יכול לפתוח ע"י דבר המותר, והו"ל טלטול מן הצד לצורך דבר המותר, ומה הק' הגמ'. וכ' להוכיח מזה כשי' החזון איש (או"ח מז, יב), דלא מיקרי טלטול מן הצד אלא כשמטלטל דבר המותר עם האסור, אבל לא אם עיקר הטלטול הוא בשביל המוקצה.

א. ואיכא דמתני לה אסיפא וכו'

כ' השפת אמת דלכאו' נראה פשוט דהני לישני לא פליגי, וכמבאר מפרש"י, דבמקומו הי' לקרדום ב' צדדין, ובמקום האחר הי' לקופיץ ב' צדדין, ולכן הביא הרי"ף ב' הלשונות. אבל הביא דמהטור מבואר, וכ"כ הים של שלמה, דנח' הלשונות, ופסק היש"ש כלישנא בתרא לחומרא.

ב. בית שהוא מלא פירות ונפחת, נוטל ממקום הפחת

פרש"י, ולא אמרי' דמוקצה מחמת איסור הוא משום שאינו יכול לפתחו ביו"ט, דכיון דלא הוה בפתיחתו איסור דאורייתא, א"כ לאו מוקצה נינהו. ועוד ביאור אי' בריטב"א בערובין (לד: ד"ה באורא) שהביא מרבנו הגדול [הרמב"ן] דליכא כאן משום מוקצה כלל, דכיון שהפירות בעצמן מוכשרין, ואינן מחוסרין שום תיקון, אלא שהכותל חוצץ בפניהם, וכאריא הוא דרביע עליהו, לא גזרו בהם משום מוקצה, והרי כאילו הם רחוקים ונתקרבו. אולם ע' בתוס' כאן מה שהק' ע"ז, ולכן פי' דמתני' כר"ש היא, דלא ס"ל למוקצה כלל. והוסיף הריטב"א בערובין שם, דמייירי שהיתה הסתימה רעועה, שמצפה עלי' אימתי תפחת, דבלא"ה אף ר"ש מודה דהוי מוקצה [וכמו שהק' הרשב"א כאן על פי' זה, דכאן גם ר"ש מודה דמוקצה הוא]. והרשב"א כאן פי' באו"א, דמשמע שהי' עשוי ליפחת ביומו, וא"כ דעתני' עלי' ואין כאן מוקצה.

ג. בית שהוא מלא מפירות ונפחת, וכו'

בביאור מח' ת"ק ור"מ, כ' הראש יוסף דת"ק ס"ל דאף אורא דליבני אסור לכתחלה משום סתירת אהל מדרבנן, ורק אם נפחת מאליו שרי. אבל ר"מ מתיר לכתחלה סתירת אהל דרבנן